

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

2 /2008

Ajankohtaiskatsaus seudun kehitykseen 5.6.2008

VÄESTÖ

Ulkomailta muuttovoittoa

Sisäistä muutttoa Vantaalle ja
kehysalueelle

ALUETALOUS

Suhdanneltilanne edelleen
hyvä

Kuluttajien luottamus yhä
lievässä laskusuunnassa

TYÖMARKKINAT

Työllinen työvoima kasvoi
koko maata enemmän

Työttömyysaste laskee yhä

HYVINVOINTI

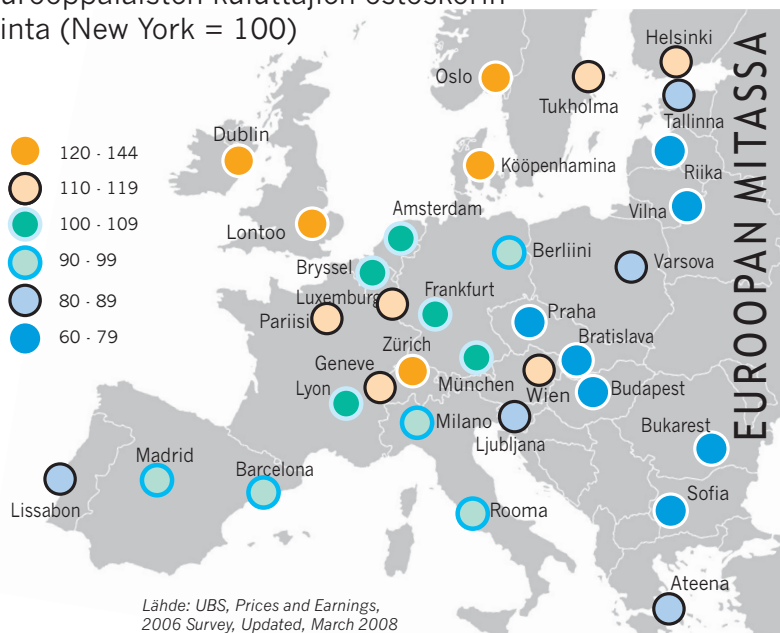
Asumis- ja toimeentulotuen
saajia aiempaa vähemmän

VALOKIILASSA

Risto Haverinen

Tutkimus roskaamisesta:
asenteissa suurin syy

Eurooppalaisten kuluttajien ostoskorin
hinta (New York = 100)

Skandinaviassa kallista

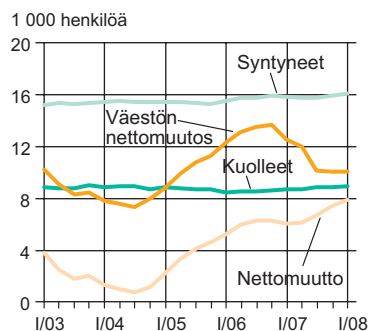
Euroopan kalleimpia kaupunkeja ovat Oslo ja Kööpenhamina kuluttajan kannalta katsottuna. Tukholma on seitsemänneksi ja Helsinki kahdeksanneksi kallein. Vertailukohteena tarkastelussa on New York. Siellä hankitun ostoskorin arvoa merkitään luvulla 100. Mukana eivät ole vuokratulot.

Oslossa hintataso on 44 prosenttia, Kööpenhaminassa on 30 prosenttia ja Lontoossa 26 prosenttia kalliimpi korkeampi kuin New Yorkissa. Helsingissä kuluttajahinnat ovat 17 prosenttia vertailukaupunkia korkeammat. Helsinkiä enemmän rahaa menee kulutushyödykkeiden hankintaan Dublinissa, Zürichissä ja Tukholmassa edellä mainittujen kaupunkien lisäksi. Euroopan edullisin kaupunki on Vilna, jossa hintataso on 63 prosenttia New Yorkin tasosta. Myös Bukarest, Sofia ja Bratislava kuuluvat Euroopan edullisimpiin kaupunkeihin.

Kun kuluttajakorin kustannuksiin sisällytetään vuokrat, nousee Lontoo Euroopan kalleimmaksi kaupungiksi. Toiseksi kallein on Oslo, kolmantena Dublin ja neljäntenä Kööpenhamina. Vain näissä kaupungeissa kulutusmenot ovat New Yorkia korkeammat, kun siis myös vuokramenot huomioidaan. Näin vertaillen Helsinki on Tukholmaa kalliimpi. Helsingissä vuokratulot sisältävät kuluttajien menot ovat 97 prosenttia New Yorkin tasosta ja Tukholmassa 91 prosenttia.

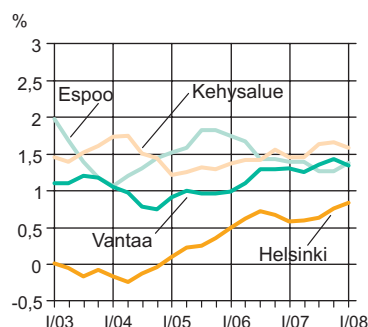
Vertailussa käytetyssä ostoskorissa on 122 tuotetta sekä palvelua ja rakenteen painotuksessa huomioidaan länsieurooppalaiset kulutustottumukset. Aineisto perustuu vuoden 2006 tietoihin ja ne on laskettu uudelleen huomioiden inflaatio- ja valuuttakurssikehitys kuluvan vuoden tammikuuhun asti.

Väestön nettomuutos ja sen osatekijät Helsingin seudulla Liukuva vuosisumma

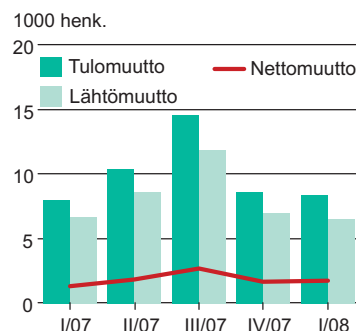
Lähde: Tilastokeskus, väestötalastot

Väestönmuutos Helsingin seudulla alueittain Osuus (%) väestöstä

Lähde: Tilastokeskus, väestötalastot

Tulo- ja lähtömuutto Helsingin seudulla

Lähde: Tilastokeskus, väestötalastot

VÄESTÖ

Muuttovoitto väestönkasvun taustalla

Ennakkotietojen mukaan Helsingin seudun 14 kunnan väestö kasvoi tammi-maaliskuun aikana 3 500 henkilöllä. Määrä oli hieman alhaisempi kuin edellisinä vuosineljänneksinä, mutta lähes saman verran kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Tammi-maaliskuussa Helsingin seudulla syntyi 4 070 vauvaa, kuolleita oli 2 330 ja muuttovoitto 1 770 henkilöä. Syntyneitä oli noin 200 edellisvuotta enemmän ja kuolleita lähes saman verran. Muuttovoittoa oli 460 henkilöä viime vuoden ensimmäistä neljänneestä enemmän.

Helsingin väestö kasvoi kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 1 030 asukkaalla, joka oli kaksinkertainen määrä viime vuoden vastaavan ajankohtaan verrattuna ja saman verran kuin sitä edeltäneen vuoden tammi-maaliskuussa. Helsingissä syntyvyys ja kuolleisuus säilyivät edellisvuosien tasolla, joten väestönkasvun taustalla oli muuttoliike. Luonnollinen väestönkasvu oli 290 uutta helsinkiläistä ja muuttovoitto 740 henkilöä tammi-maaliskuussa.

Espoossa vuoden ensimmäiset neljänneksot ovat olleet kahtena edellisvuotena lievän muuttotappion aikaa, mutta tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä muuttovoitto oli 180 henkilöä. Espoon väestönkasvu perustuu suurimmaksi osaksi luonnolliseen väestönkasvuun, sillä syntyneitä oli 590 kuolleita enemmän. Väkiluku kasvoi 770 asukkaalla siis kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Se oli lähes 300 henkilöä enemmän kuin edellisvuosien vastaavana ajankohtana.

Vantaalla väestömäärän lisäys puolestaan oli vähemmän kuin edellisvuosien ensimmäisinä neljänneksinä. Vantaan väestö kasvoi 770 asukkaalla, josta luonnollisen väestönkasvun osuus oli 410 ja muuttovoiton osuus 360 henkilöä. Muuttovoittoa oli 170 henkilöä edellisvuotta vähemmän. Kehysalueella luonnollinen väestönkasvu ja muuttoliikkeen tuoma väestömäärän lisäys olivat jokseenkin samaa luokkaa. Muuttovoitto oli 550 henkilöä ja syntyneitä oli 440 kuolleita enemmän. Näin ollen tammi-maaliskuussa kehysalueen väkiluku kasvoi 990 asukkaalla.

Helsingin seudulle muuttovoittoa edellisvuosia enemmän

Tulomuuttajia Helsingin seudulle oli 8 310 tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä eli edellisvuosien vastaavia ajankohtia enemmän. Lähtömuuttajia oli 6 540, joka oli viime vuoden vastaavaa ajankohtaa vähemmän. Muuttovoittoa oli 1 770 eli 460 henkilöä enemmän kuin viime vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Pääkaupunkiseudunkin muuttovoitto lähes kaksinkertaistui edellisvuoden tammi-maaliskuusta ja se oli 1 230 henkilöä.

Ulkomailta muuttovoittoa – seudun sisäinen muutto Vantaalle ja kehysalueelle

Vantaa ja kehysalue ovat olleet jo pitkään muuttovoittoalueita Helsingin seudun sisäisessä muuttoliikkeessä, jossa sekä Helsinki että Espoo ovat muuttotappioalueita. Helsingistä muutti seudun muihin kuntiin 770 henkilöä enemmän kuin oli tulomuuttajia ja Espoossa määrä oli 70 kuluvaan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Pääkaupungissa tilanne on jatkunut jo vuosien ajan, mutta Espoossa seudun sisäistä muuttotappiota on ollut vasta viime vuoden alusta alkaen.

Helsingin seudun ulkomainen muuttovoitto oli tammi-maaliskuussa 1 340 henkilöä, joka oli 360 henkilöä enemmän kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Pääkaupunkiseudulla ulkomaisista muuttovoittoa oli edellisvuosien vastaavia neljänneksiä huomattavasti enemmän. Ulkomainen muuttovoitto lisäsi pääkaupunkiseudun väestöä 1 190 asukkaalla, josta Helsingin osuus oli 770, Espoon 280 ja Vantaan 140 henkilöä. Kehysalueella ulkomainen muuttovoitto oli 160 henkilöä. Koko viime vuoden aikana pääkaupunkiseudun muuttovoitto ulkomailta oli 5 310 asukasta.

ALUETALOUS

Tuotanto jatkoi kasvuaan

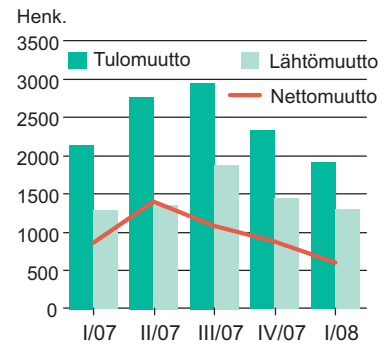
Helsingin seudun talouden kasvu ei ole laantunut, vaan tuotannon ja työllisyyden kasvu jatkui kuluvaan vuoden alussa. Tuotanto kasvoi Helsingin seudulla ennakoarvion mukaan 5 prosenttia vuoden 2008 ensimmäisellä neljänneksellä edellisen vuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna. Kasvuvauhti oli samalla tasolla kuin edellisellä neljänneksellä. Helsingin seudulla tuotannon kasvu on ollut jonkin verran nopeampaa kuin koko maassa viimeisten kolmen neljänneksen ajan. Kasvu oli edelleen laajapohjaista perustuen sekä jalostusaloihin että palveluihin. Vuodesta 2003 seudun tuotanto on kasvanut 21 prosenttia, kun koko maassa nousu on ollut 18 prosenttia.

Kuluttajien luottamus yhä lievässä laskusuunnassa

Pääkaupunkiseudun kuluttajien luottamus talouskehitykseen on heikentynyt jo viime syksystä lähtien. Tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä lievä laskusuunta jatkui. Tammikuussa luottamusindikaattorin arvo oli 16,9 ja maaliskuussa se oli 15,5. Koko maan kuluttajien luottamusta kuvaava luku oli tammikuussa 13,1 ja maaliskuussa 12,8. Perinteisesti edelleenkin pääkaupunkiseudun kuluttajat ennakoivat valoisampaa talouskehitystä kuin koko maan kuluttajat, kun huomioidaan luottamus Suomen talouden ja työttömyyden kehitykseen, oman talouden kehittymiseen ja säästämismahdollisuuksiin.

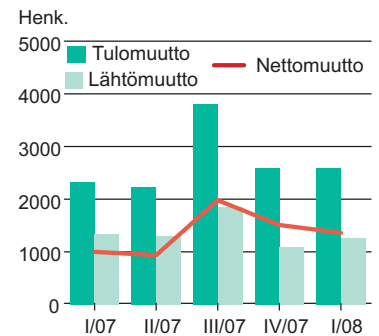
Pääkaupunkiseudun kuluttajien luottamus hiipui eniten Suomen talouden myönteiseen kehitykseen ja näkemykset olivat tavanomaisesta poiketen koko maata synkemmät. Maaliskuussa pääkaupunkiseudun kuluttajista 39 prosenttia oletti maan taloudellisen tilanteen vuoden kuluttua tä-

Tulo- ja lähtömuutto pääkaupunki seudulta kehysalueelle

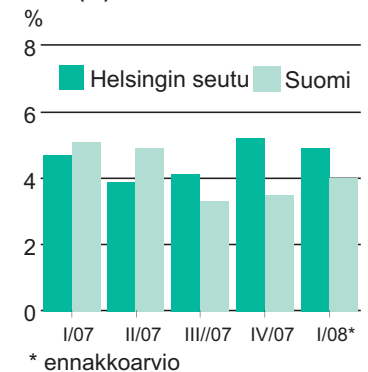
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Tulo- ja lähtömuutto ulkomailta Helsingin seudulle

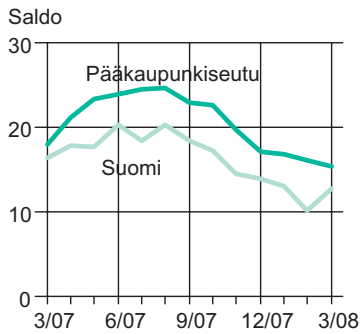
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Tuotannon volyyymi Muutos (%) edellisestä vuodesta

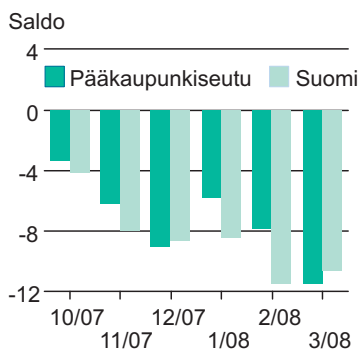
Lähde: Tilastokeskus, Kaupunkitutkimusta TA

Kuluttajien luottamusindikaattori

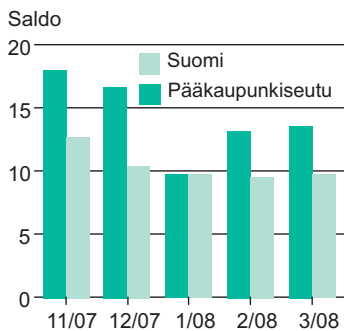
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kotitalouksien odotukset Suomen talouden kehityksestä seuraavan 12 kk:n aikana

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kotitalouksien odotukset oman talouden kehityksestä seuraavan 12 kk:n aikana

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

mänhetkistä heikommaksi. Koko maassa vastaava osuus oli 36 prosenttia. Tammikuussa heistä joka toinen oli sitä mieltä, että vuoden kuluttua taloustilanne on samanlainen. Maaliskuussa osuus oli 42 prosenttia. Sekä tammi- että maaliskuussa 47 prosenttia koko maan kuluttajista luotti Suomen taloustilanteen säilymiseen ennallaan.

Odotukset työttömien määrän kehityksestä heikkenivät voimakkaasti sekä pääkaupunkiseudulla että koko maassa viime vuoden marraskuussa. Marraskuun jälkeen työttömien määrän laskuun on luottanut 36 prosenttia pääkaupunkiseudun kuluttajista ja osuus on ollut lähes yhtä suuri koko maassa. Joka neljäs pääkaupunkiseudun kuluttajista olettaa työttömiä olevan vuoden kuluttua enemmän ja koko maassa saman näkökannan jakaa 30 prosenttia kuluttajista.

Pitkään jatkunut luottamus oman talouden kehitykseen vaihtui tämän vuoden alussa maltillisempaan näkemykseen. Pääkaupunkiseudulla selvänä taitekohtana oli vuodenvaihe, sillä vielä joulukuussa 40 prosenttia kuluttajista oletti oman talouden tilanteen olevan paremman vuoden kuluttua. Maaliskuussa osuus oli 30 prosenttia. Oman talouden odotuksia kuvaava saldoluku oli pääkaupunkiseudulla vielä joulukuussa 17, kun tammikuussa se oli 10. Koko maassa mitään jyrkkää muutosta kyseisissä oletuksissa ei ole havaittavissa ja paremman oman talouden odottajia kuluttajista on ollut 30 prosenttia kuluvan vuoden kolmena ensimmäisenä kuukautena kuten myös koko viime vuoden ajan.

Omiin, tuleviin säästämismahdollisuuksiin luotetaan edelleen vahvasti, sillä runsas 80 prosenttia pääkaupunkiseudun kuluttajista olettaa säästävänsä hyvin todennäköisesti tai melko todennäköisesti seuraavan 12 kuukauden aikana. Koko maassa osuus on ollut vain hieman alhaisempi.

Suhdannetilanne edelleen hyvä

Teollisuus ja rakentaminen

Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen suhdannetilanne oli hyvä huhtikuussa 2008 Elinkeinoelämän keskusliiton, EK:n, tekemän suhdannebarometrin mukaan. Huhtikuussa 77 prosenttia vastaajista arvioi suhdanteiden pysyvän jatkossa ennallaan. Heikkenemistä odottaa 15 prosenttia vastaajista ja 8 prosenttia yrityksistä luottaa tilanteen paranemiseen. Uudenmaan yritysten suhdanneodotukset ovat aavistuksen verran koko maan keskiarvoa vaisummat.

Tuotantokapasiteetti oli huhtikuussa täyskäytössä 88 prosentilla kyselyyn vastaajista ja 8 prosenttia alasta kärsi kapasiteetin puutteesta. Tilauskirjat ovat normaalia suuremmat ja myös valmiiden tuotteiden varastot. Neljäsosa yrityksistä ilmoitti ammattityövoimasta olevan pulaa.

Koko maassa teollisuusyritysten suhdannekuva on jatkanut loivaa heikentymistä talven ja alkukevään aikana. Tämänhetkistä tilannetta kuvataan kuitenkin keskimäärin tavanomaista vahvemmaksi. Toimialoitteiset vaihtelut ovat varsin suuria, ja esimerkiksi puuteollisuuden suhdannetilanne on tällä hetkellä huomattavan heikko.

Lähikuukausien aikana suhdanteiden odotetaan heikentyvän hiljalleen. Rajumpaa käännettä heikompaan ei enteillä tapahtuvan kesän ja tulevan syksyn aikana. Tuotannon odotetaan kasvavan, ja työvoiman määrän arvioidaan pysyvän lähes ennallaan. Yhdeksän prosenttia koko maan teollisuusyrityksistä arvioi huhtikuun tiedustelussa suhdanteidensa paranevan lähikuukausina. Käännettä heikompaan odotti puolestaan 14 prosenttia.

Toimialoitteiset erot henkilöstökehityksessä ovat edelleen huomattavia koko maassa. Henkilöstö kasvoi mm. teknologiateollisuudessa ja kemianteollisuudessa. Monella muulla toimialalla henkilöstön määrä väheni, kaikista voimakkaimmin paperiteollisuudessa. Pula ammattitaitoisesta työvoimasta on helpottanut aiemmasta. Huhtikuun tiedustelussa 11 prosenttia teollisuusyrityksistä kertoi ammattityövoimapulasta (tammikuussa 23 prosenttia). Vaikeinta työvoimapula on teknologiateollisuudessa.

Koko maassa rakentamisen suhdanteet ovat vähitellen viilentyneet viime vuoden huipusta EK:n huhtikuussa tekemän tiedustelun mukaan. Tämänhetkistä tilannetta luonnehditaan silti selvästi normaalia vahvemiksi. Työvoimapula on merkittävä ongelma, vaikka se onkin helpottanut vähän viime vuoteen verrattuna. Huhtikuussa 31 prosenttia rakennusyrityksistä arvioi ammattityövoimapulan estävän tuotannon laajentamista (tammikuussa 37 prosenttia). Yleiset suhdannenäkymät lähikuukausille ovat edelleen kohtuulliset. Koko maassa myymättömien asuinhuoneistojen määrä ei enää kasvanut viime vuoden tapaan. Talonrakennusyrityksillä on kuitenkin tällä hetkellä jonkin verran tavanomaista enemmän myymättömiä tuotantoa.

Palvelut

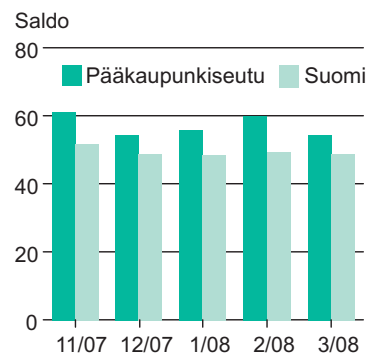
Uudenmaan palveluyritysten suhdannetilanne oli huhtikuussa normaalia parempi. Tosin suhdannenäkymät ovat tummentuneet alkuvuoden aikana. Huhtikuussa 76 prosenttia vastaajista odotti suhdanteiden pysyvän kesän ja alkusyksyn aikana muuttumattomina. Nousua ennakoiti 7 prosenttia alasta ja 17 prosenttia yrityksistä uskoi suhdanteiden heikkenevän. Uudenmaan palveluvastaajien suhdanneodotukset ovat lähellä koko maan keskiarvoa.

Myynti oli vuoden 2008 ensimmäisellä neljänneksellä odotuksien mukaisesti noususuunnassa ja sen odotetaan lisääntyvän seuraavan puolen vuoden aikana. Palveluyritysten henkilökunnan määrä on jatkanut kasvuaan, ja työvoimaa suunnitellaan lisäävän myös kesäkuukausina.

Uudenmaalla kyselyyn vastanneista palveluyrityksistä 30 prosentilla yrityksistä oli ammattityövoimasta pulaa. Kannattavuuskehitys vaihtelee yrityksittäin, ja keskimäärin kannattavuus on pysynyt vuoden takaiseen verrattuna ennallaan. Kannattavuuden odotetaan paranevan hieman lähikuukausien aikana.

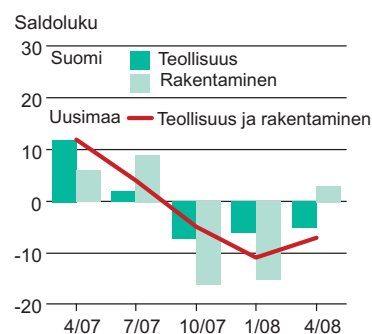
Koko maassa lähes kaikkien palvelutoimialojen yritykset kuvasivat tämänhetkistä suhdannetilannetta tavanomaista vahvemiksi EK:n tekemässä suhdannebarometrissa. Ainoastaan liikenteen toimialalla suhdannetilanne oli hieman normaalia heikompi. Tulevaisuudennäkymät ovat kuitenkin jatkaneet loivaa heikkenemistä. Vahvistuvaa kehitystä ennusti huhtikuussa seitsemän prosenttia vastaajista. Käännettä heikompaan enteili 18 prosenttia yrityskentästä.

Kotitalouksien odotukset säästämismahdollisuuksista seuraavan 12 kk:n aikana

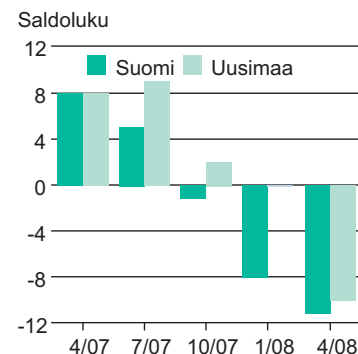
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Teollisuuden ja rakentamisen odotukset suhdannenäkymistä

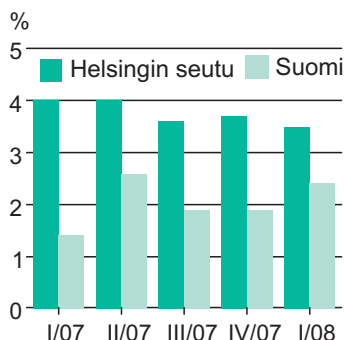
Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Palveluyritysten odotukset suhdannenäkymistä

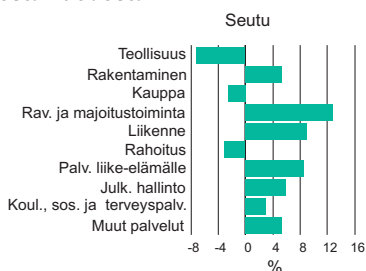
Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Työllinen työvoima

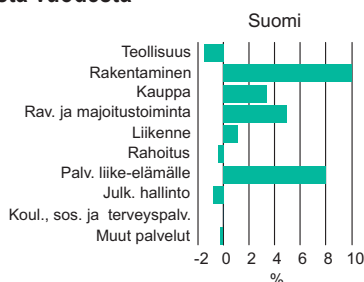
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Toimialojen kehitys Helsingin seudulla Työllisen työvoiman muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Toimialojen kehitys Suomessa Työllisen työvoiman muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Palvelualojen henkilöstön kasvu jatkui koko maassa tammi-maaliskuussa loivana. Lähikuukausille arvioidaan yhä pientä henkilöstömäärän kasvua. Palveluyritysten lähes kolme vuotta jatkunut kannattavuuden paraneminen päättyi ensimmäisellä neljänneksellä. Kannattavuuden heikkenemistä ei kuitenkaan odoteta loppuvuoden aikana - keskimääräinen kannattavuus pysyisi ennallaan tai jopa hieman kohentuisi uudelleen. Ammattityövoimapula on jatkunut ja jopa yleistynyt entisestään. Tilanne on kaikista vaikein mm. kiinteistö- ja siivousalalla. Huhtikuussa 27 prosenttia kaikkien palvelualojen vastaajayrityksistä kärsi työvoimapulasta.

TYÖMARKKINAT

Työllinen työvoima kasvoi edelleen koko maata enemmän

Helsingin seudun työllinen työvoima kasvoi tammi-maaliskuussa 3,5 prosenttia eli 23 400 henkilöä edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Koko maassa kasvuvauhti oli noin prosenttiyksikön vähemmän. Helsingin seudulla viime vuoden vastaavana ajankohtana kasvua oli puoli prosenttiyksikköä vähemmän. Koko maassa kasvuvauhti jatkui vahvana ollen prosenttiyksikön edellisvuotta enemmän tämän vuoden alun ensimmäisellä neljänneksellä.

Pääkaupunkiseudun työllinen työvoima kasvoi 3,3 prosenttia tammi-maaliskuussa. Kasvua oli eniten Helsingissä: 4,3 prosenttia. Vantaalla kasvuvauhti oli kolme prosenttia ja Espoossa 1,9 prosenttia. Kehysalueella työllinen työvoima lisääntyi edellisvuoden ensimmäiseen neljännekseen verrattuna lähes yhtä paljon kuin Helsingissä, sillä kasvua oli neljä prosenttia.

Helsingin seudulla oli noin 0,7 milj. työllistä tammi-maaliskuussa. Kehysalueella heitä oli 152 300 ja pääkaupunkiseudulla 547 700 henkilöä, joista Helsingin osuus oli vähän yli puolet. Koko maassa työlliseen työvoimaan kuului 2,5 milj. henkilöä.

Etenkin julkinen sektori lisäsi työvoimaansa Helsingin seudulla. Yksityisen sektorin työvoima kasvoi 2,1 prosenttia ja julkisen sektorin 5,5 prosenttia edellisvuoden tasosta tammi-maaliskuussa. Koko maassa julkisen sektorin työllinen työvoima säilyi lähes samalla tasolla kuin vuosi sitten, mutta yksityissektorin työllinen työvoima kasvoi 2,8 prosenttia. Sekä Helsingin seudulla että koko maassa kolme neljästä työllisestä käy työssä yksityissektorilla.

Etenkin majoitus- ja ravitsemistoiminta lisäsi työvoimaansa

Helsingin seudulla eniten työvoimaansa lisäsi majoitus- ja ravitsemistoiminta kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Kasvua oli 12,8 prosenttia eli 2 900 henkilöä. Koko maassa kyseisen sektorin työntekijöiden määrä kasvoi viisi prosenttia. Helsingin seudulla toiseksi eniten kasvoi liikenteen työntekijöiden määrä, 8,9 prosenttia, kun koko maassa lisäys oli runsas prosentti. Helsingin seudun liikenteen työvoima kasvoi 4 600 työntekijällä. Myös liike-elämän palveluilla oli jäl-

leen vahva kasvun aika, sillä työntekijöiden määrä kasvoi 8,5 prosenttia eli 10 100 henkilöä. Koko maassa kasvuvauhti oli miltei samaa luokkaa. Eniten tammi-maaliskuussa koko maassa kasvoi rakennusalan työllisten määrä: kymmenesosan edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Helsingin seudun teollisuudessa työntekijöiden määrässä oli vähennystä, 7,2 prosenttia eli 6 200 henkilöä. Koko maassa alan työllisten määrä supistui 1,5 prosenttia eli 6 700 työntekijää.

Avoimia työpaikkoja aiempaa vähemmän

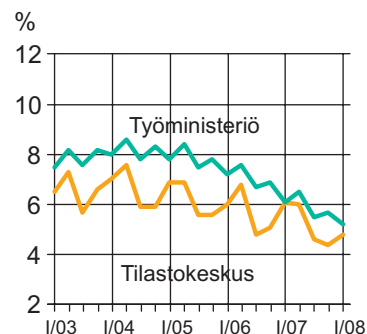
Helsingin seudun työvoimatoimistoissa oli avoinna 14 082 työpaikkaa maaliskuun lopussa. Määrä oli 15,5 prosenttia eli 2 580 paikkaa vähemmän kuin samana ajankohtana viime vuonna. Myös koko maassa avoimien työpaikkojen määrä laski viime vuoden maaliskuun loppuun verrattuna 9,7 prosenttia. Avoinna oli 55 190 paikkaa eli lähes 6 000 paikkaa edellisvuotta vähemmän.

Työttömyysasteet jatkavat laskuaan

Tilastokeskuksen tietojen mukaan Helsingin seudun työttömyysaste oli tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 4,8 prosenttia, kun se vuotta aikaisemmin oli 1,3 prosenttiyksikköä enemmän. Koko maassa työttömyysaste laski vuodentakaiseen verrattuna prosenttiyksikön ollen 6,6 prosenttia. Helsingissä se oli 5,1 prosenttia ja laskua edellisvuoteen oli lähes kaksi prosenttiyksikköä.

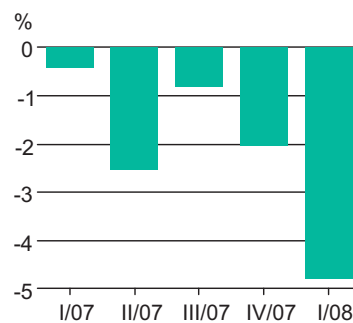
Työ- ja elinkeinoministeriön tietojen mukaan Helsingin seudun työttömyysaste oli 5,2 prosenttia ja koko maassa se oli 7,6 prosenttia. Laskua edellisvuodesta oli sekä Helsingin seudulla että koko maassa 0,9 prosenttiyksikköä. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli maaliskuun lopussa Helsingissä 5,8 prosenttia, Vantaalla 6,1 prosenttia ja sekä Espoossa että kehysalueella se oli 4,2 prosenttia.

Työttömyysaste

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto ja Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Toimeentulotukea saavat henkilöt pääkaupunkiseudulla

Lähde: Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit

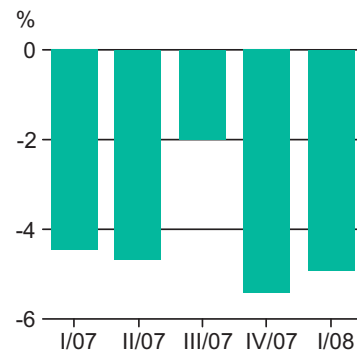
HYVINVOINTI

Asumis- ja toimeentulotuen saajia aiempaa vähemmän

Pääkaupunkiseudulla oli keskimäärin kuukaudessa 40 390 toimeentulotuen saajaa tammi-maaliskuun aikana. Helsingissä kyseisen tuen saajia oli 25 940, Vantaalla 7 890 ja Espoossa 6 570 henkilöä. Edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan laskua oli eniten Vantaalla, 11,6 prosenttia. Espoossa vähennys oli 9,6 prosenttia. Helsingissä muutos oli vähäinen, sillä laskua oli noin prosentti.

Pääkaupunkiseudulla oli maaliskuun lopussa 33 400 asumistuen saajaa. Heidän määränsä on ollut laskussa jo parin vuoden ajan ja vähennys edellisvuoteen verrattuna oli 4,9 prosenttia. Eniten kyseisen tuen saajien supistui määrä Helsingissä, 6,4 prosenttia. Vantaalla laskua oli 3,2 prosenttia. Espoossa heitä oli käytännöllisesti katsoen saman verran kuin vuotta aikaisemmin. Helsingissä asumistukea sai 21 270, Vantaalla 6 270 ja Espoossa 5 790 asutokuntaa.

Asumistukea saavat asutokunnat pääkaupunkiseudulla

Lähde: Kela

Tutkimus roskaamisesta: asenteissa suurin syy

Ihmiset kokevat toisten ympäristöön heittämät roskat ärsyttävinä, mutta vähättelevät kuitenkin omaa roskaamistaan. Asenteiden ja käyttäytymisen välillä on selvä ristiriita, ilmenee Helsingin kaupungin rakennusviraston teettämästä uudesta tutkimuksesta, joka selvitti kaupunkilaisten suhtautumista roskaamiseen. Tutkimus tehtiin, koska roskaamisesta aiheutuvat kulut ovat lisääntyneet vuosi vuodelta.

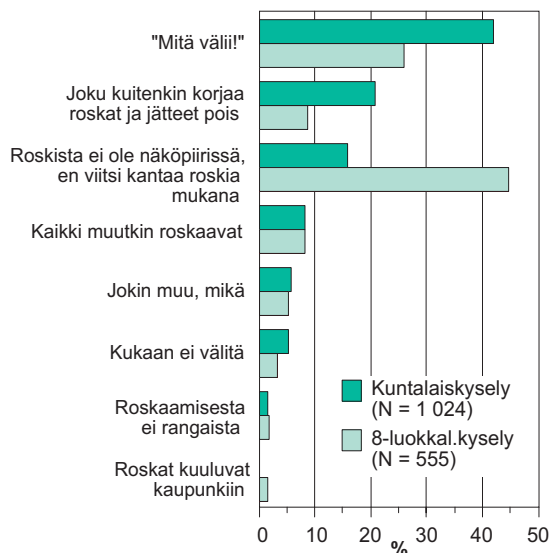
Roskaamisessa tilaisuus usein tekee varkaan. Mielipidettä kysyttäessä ihmiset yleensä suhtautuvat roskaamiseen tuomitsevasti, mutta jatkavat silti roskaamista sopivan tilaisuuden tullen, esimerkiksi yleisötapahtumassa tai elokuvateatterissa. Suhtautuminen roskiin on kaksijakoista: niitä pidetään itsessään vähäpätöisenä asiana, mutta tietyissä tilanteissa ne herättävät suurta närkästystä. Roskat ovat väärässä tai sopimattomassa paikassa olevia esineitä, tavaroita tai materiaalia. Ne sekoittavat elinympäristössä vallitsevaa järjestystä ja tuovat häiriön tuntua ihmisten arkeen. Viime vuosina roskaamisesta on tullut yleinen harmin ja kiukun aihe ennen kaikkea yksilöllistymiskehityksen sekä elintapojen ja kulutustottumusten muutosten myötä.

Tutkimuksessa käyttäytymisen ja roskaantumisen syy-yhteyksiä tarkasteltiin kaikille kuntalaisille avoimella verkkokyselyllä, johon vastasi 1024 pääkaupunkiseudun kuntalaista. Tutkimuksen erityiskohderyhmäksi valittiin helsinkiläisten peruskoulujen 8-luokkalaisten, joiden vastattavaksi tarkoitettuun verkkokyselylomakkeeseen vastasi 555 koululaista.

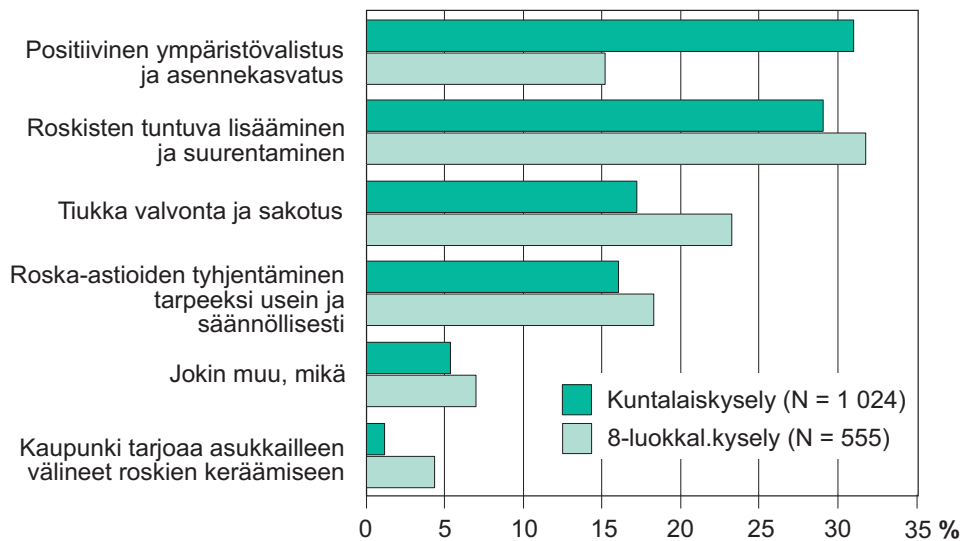
Aikuisten ja kouluikäisten välillä suuria näkökulmaeroja

Tutkimus osoitti aikuisten ja kouluikäisten välillä näkökulmaeroja useissa roskaamisongelmaan liittyvissä kysymyksissä. Verkkokyselyyn vastanneet aikuiset suhtautuivat 8-luokkalaisia jyrkemmin

Kuvio 1. Mitä roskaaja tavallisesti ajattelee?

Kuvio 2. Paras keino kannustaa kaupunkilaisia huolehtimaan roskistaan

roskaamiseen. Heidän mielestään roskaamisen tärkein syy on välinpitämättömyys ja piittaamattomuus muista ihmisistä – ”mitä välii” -asenne. Koululaiset puolestaan pitivät tärkeimpänä syynä sitä, ettei roskista ole näköpiirissä, eikä roskia viitsitä kantaa mukana. (Kuvio 1)

Kun tutkimuksessa kysyttiin, mikä on paras keino kannustaa kaupunkilaisia huolehtimaan roskistaan, aikuiset kannattivat kouluikäisiä selvästi enemmän positiivista ympäristövalistusta ja asennekasvatusta. Valistuksen ja asennekasvatuksen tärkeänä pidetty kohderyhmä, kouluikäiset, suhtautui kuitenkin epäilevästi kyseiseen keinoon. 8-luokkalaiset kannattivat parhaana keinona roskien tuntuva lisäämistä ja suurentamista ja toiseksi eniten tiukkaa valvontaa ja sakotusta. (Kuvio 2)

Vastaaajaryhmien näkemykset erosivat myös suhtautumisessa kasvatukseen. Aikuisten mielestä huono kasvatus tai kasvatuksen puute vaikutti yhteiskunnallisena tekijänä toiseksi eniten roskaamiseen. 8-luokkalaisten vastauksissa se oli vaikuttavana tekijänä tärkeysjärjestyksessä vasta yhdeksännellä sijalla. Kyselyyn vastanneet kuntalaiset edustivat vanhempaa sukupolvea, jolle yhteisöllisellä vastuunkantamisella on ollut nykyistä vahvempi kollektiivinen kasvualusta. 8-luokkalaiset ovat siihen nähden mielenkiintoinen vertailuryhmä. 8-luokkalaisten vastaukset osoittivat heidän suhtautuvan roskaamiseen varsin rehellisesti ja mutkattomasti, vailla tarvetta peitellä asiaa. Se vaikutti olevan heille osa jokapäiväistä arkea, ei järin merkityksellinen tai vakava asia. Peräti 88 % vastasi nähneensä koulukaveriensa roskaavan, ja suurin osa heistä myönsi itsekin roskaavansa. Lisäksi 8-luokkalaisissa oli aikuisia enemmän sitä mieltä, että nuoret roskaavat ja sotkevat eniten.

Tutkimuksen tulokset tukevat käsitystä nyky-yhteiskuntaamme leimaavasta auktoriteettivajeesta, joka on ollut julkisessa roskaamiskeskustelussakin usein esillä. Myös viimeaikaiset gallup-kyselyt ovat osoittaneet nuorten suhtautuvan siivottomuuteen myötämielisemmin kuin varttuneet kansalaiset (esim. Helsingin Uutiset 1.8.2007). Tätä taustaa vasten on huomionarvoista, että 8-luokkalaiset kannattivat jämäkkää otetta enemmän kuin valistusta ja asennekasvatusta. Yhteiskunnalliseen vastuuseen kasvaminen ja välinpitämättömyyden kitkeminen edellyttäisivätkin nykyistä selkeämpiä rajoja. Tämä on tärkeä näkökohta, kun kansalaisten ympäristövastuullisuutta pyritään lisäämään.

Keppiä vai porkkanaa?

Tammikuussa 2008 julkistetun gallup-kyselyn mukaan enemmistö pääkaupunkiseudun asukkaista ilmoitti kannattavansa roskaajien sakottamista (Helsingin Sanomat 2.1.2008). Roskaamiongelmien pahentuessa ja jatkuessa kaupunkilaiset näyttävät jyrkentävän suhtautumistaan, ja ovat entistä valmiimpia hyväksymään roskaajien sakottamisen (kun kysytään dikotomisesti, ”pitäisikö teidän mielestänne roskaamisesta antaa sakkoja, kyllä/ ei?”). Rakennusviraston teettämässä tutkimuksessa vastaajia pyydettiin valitsemaan paras keino vaikuttaa roskaajan käyttäytymiseen. Verkkokyselyyn vastanneet kuntalaiset kannattivat enemmän positiivista ympäristövalistusta ja asennekasvatusta kuin rangaistuksia ja sakotusta.

Lopulta tärkeintä on asenne. Asennekasvatusta tarvitaan, jotta kaupunkiin saataisiin kaupunki-elämän kohteliaisuussäännöistä huolehtivia asukkaita, jotka puuttuvat roskaamiseen aina tarvittaessa ja maltillisesti (Haverinen 2006, 63-65). Asennekasvatuksen on oltava pitkäjänteistä, sillä roskaamiseen liittyvät asenteet muuttuvat hitaasti. Sen vuoksi asennekasvatusta on säännöllisesti kohdistettava aikuisuuteen kasvamassa oleville nuorille. Vastaajaryhmien välinen ero suhtautumisessa parhaaksi katsottuun keinoon on tärkeä viesti aikuisille: myös välinpitämättömät aikuiset tarvitsevat valistusta ja asennekasvatusta. Ensisijaisesti vanhempien tehtävä on osoittaa hyvää esimerkkiä lapsille ja nuorille ja tehdä tietäväksi rajat sopivalle käyttäytymiselle kaupunkiympäristössä. Kyselyyn vastanneet 8-luokkalaiset vaikuttivat kaipaavan sellaisia rajoja. Roskista huolehtiminen on välittämistä, mutta juuri sitä nyky-yhteiskunnastamme ilmeisesti puuttuu.

Tutkimuksen perusteella on erityisen tärkeää, että roskaamisesta keskustellaan säännöllisesti jo päiväkodeissa ja kouluissa. Keskustelua on syytä jatkaa kodeissa ja informoida myös vanhempia ympäristövalistuksen tarpeesta. Viestittäessä eri ikäryhmille roskaamisen yhteiskunnallisista seurauksista heitä on puhuteltava juuri heidän ymmärtämällään tavalla ja heille sopivissa medioissa. Asennevalistuskampanjoiden tulisi olla ajan hengen mukaisia. Verkkokyselyyn vastanneet ehdottivat esimerkiksi YouTuben ja tosi-TV:n hyödyntämistä. Roskaamisen torjuminen on kaikkien kaupunkilaisten vastuulla. Sosiaalisen kontrollin lisäämiseksi voitaisiin harkita Roska päivässä –liikkeen kaltaista ”Huomautus päivässä” –liikettä, joka kannustaa spontaaniin toimintaan roskaamisen lopettamiseksi.

Lähteet:

Haverinen, Risto (2008). Miksi kaupunkilainen roskaa? Rakennusviraston verkkokyselytutkimus. Helsingin kaupungin tietokeskus, tutkimuskatsauksia 2008:3. Helsinki.

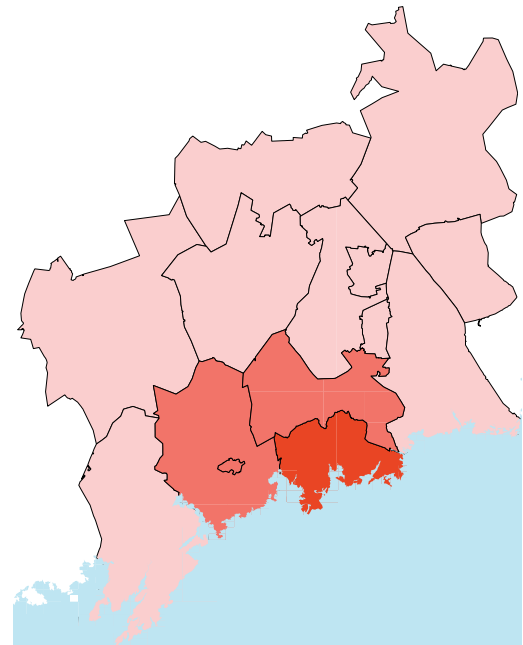
Haverinen, Risto (2006). Kaupunkilaisen elinympäristöongelma. Käsitteellistämistavat ja puuttumisen mallit. Helsingin kaupungin tietokeskus, tutkimuksia 2006:11. Helsinki.

Helsingin Sanomat 2.1.2008. HS-gallup: Enemmistö pääkaupunkiseudun asukkaista sakottaisi roskaajia.

Helsingin Uutiset 1.8.2007. Helsinki kuuraa nuorten ”tahrantuneita” asenteita.

info

Pääkaupunkiseutu:	Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa
Kehysalue:	Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmi- järvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti
Helsingin seutu:	Pääkaupunkiseutu ja kehysalue
Uusimaa:	Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakunnat

Käsitteitä

Asunnon ostoaikomukset:

Niiden kotitalouksien osuus, jotka aikovat ostaa asunnon varmasti tai mahdollisesti seuraavan vuoden aikana.

Ilmanlaatuindeksi:

Ilman epäpuhtauksien (rikkidioksidi, typidioksidi, häkä, otsoni ja hengitettävä pöly) kuukausittaisiin maksimiarvoihin perustuva indeksi.

Kuolleisuus (eli kuolevuus):

Käsitteellä tarkoitetaan kuolemista ilmiönä, jonka väestöllistä vaikutusta tutkitaan, tai mitä tahansa mittalukua, joka ilmoittaa kuolleiden osuuden (yleensä promilleina) väestöstä tai jostakin väestöosasta.

Lento- ja laivaliikenteen matkustajat:

Lähteneet ja saapuneet matkustajat yhteensä.

Myynti:

Helsingin seudulla sijaitsevien yritysten arvonlisäveron alainen myynti.

Palkkasumma:

Helsingin seudulla sijaitsevien yritysten maksama palkkasumma.

Rikokset:

Väkivaltarikokset – poliisin tietoon tulleet henkeen tai terveyteen kohdistuvat rikokset sekä siveellisyysrikokset. Omaisuusrikokset – poliisin tietoon tulleet varkaudet, näpistykset, ryöstöt, vahingon teot, moottoriajoneuvon luvattomat käyttöönotot, petokset jne.

Saldoluku:

Suhdanne- ja kuluttajabarometrissä saldoluvulla kuvataan odotuksia. Se lasketaan siten, että myönteisten vastausten prosenttiosuudesta vähennetään kielteisten vastausten prosenttiosuus. Positiivinen luku kuvaa optimistisia odotuksia.

Tuotanto:

Kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiiviteettia.

1) Helsingin seutu: Toimialoittaisten tuotannon kehitystä ennakoivien indikaattorien perusteella konstruoitu Helsingin seudun tuotannon ennakoiva kuvaaja. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvoihin. Tietolähde: Kaupunkitutkimus TA Oy.
2) Suomi: Tilastokeskuksen Kansantalouden neljännesvuositilinpäivityksen bruttokansantuote kiintein hinnoin. Tuorein neljännes on Tilastokeskuksen julkaisema kokonaistuotannon ennakkotieto.

Työnvälitystilasto:

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) tilasto, joka perustuu työnhakijoiden rekisteriin. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysasteet poikkeavat hieman toisistaan johtuen tietojen erilaisesta hankintatavasta.

Työttömyysaste:

Työttömien osuus työvoimasta.

Työvoimatutkimus:

Tilastokeskuksen otospohjainen kuukausittain tehtävä haastattelututkimus. Työllisyyttä koskevissa toimialoittaisissa tiedoissa on pienten toimialojen kohdalla suurehko virhemarginaali.

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

- Muutostietoja neljännesvuosittain
- Ilmestyy vuonna 2008 viikoilla 10, 23, 36, 49

Toimitus ja julkaisija

PL 5500

000099 Helsingin kaupunki

Faksi (09) 310 36406

www.hel2.fi/tietokeskus/suunnat, www.ytv.fi

Lisätietoja:

Leena Hietaniemi, Helsingin kaupungin tietokeskus, p. (09) 310 36404

Leena Lankinen, Helsingin kaupungin tietokeskus, p.(09) 310 364 02

KUSTANTAJAT

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaliokunta
YTV

Helsingin kaupungin tietokeskus

Espoon kehittämis- ja tutkimusryhmä

Vantaan tilasto- ja tutkimusyksikkö

Uudenmaan liitto

Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskus

Helsingin seudun kauppamari